

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Engin ERKİNER

Che Guevara

Kısa Uzun Bir Hayat

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Che Guevara

Kısa Uzun Bir Hayat

Engin ERKİNER

Kapak Tasarım: Bora Balcı

Mizanpaj: Bora Balcı

Grafik: Bora Balcı

Basıma Hazırlayan: Turgut Koçak

Baskı ve Yayınevi: Öztepe Matbaası

San. Tic. Ltd. Şti. Özer Han No: 31/107

Tel: 0312 341 12 08

Ulus/Ankara

ISBN

978-975-2422-16-2

Telif hakkı yazarına aittir.

ekinolat

2017

Che Guevara

Kısa Uzun Bir Hayat

Engin ERKİNER

TDAS Yayınları

Yazar Hakkında	/
Giriş	8
Hayatı ve Eserleri	11
Yeni İnsan	12
Küba Devrimi ve Gerilla Savaşı	17
Mao ve Che'de Gerilla Savaşı	23
Değişik Bir Che Yorumu: Mahir Çayan	26
Devrimin Yayılması Çabaları	28
Kongo'da Savaş	32
Sosyalizmin Sorunlarıyla İlgili Tartışma Neydi?	38
Reel Sosyalizmin Ekonomik Eleştirisi	42
Çekoslovakya'da Kitleli Reform Hareketi	44
DAC ve Sosyalizm Nedir?	47
Yugoslavya ve "Kızıl Burjuvazi"	50
1960'lı Yıllar ve Sosyalizmin Geleceği	53
Yeni İnsan ve Tarihte Katalizör Olarak Bilincin Rolü	56
Bilinç Nasıl Gelişir?	62
Gönüllü Ek Çalışma	67
Kişisel Örnekler	68
Maddi Teşvikin Azaltılması ve Değer Yasası	70
Enternasyonalizm	76
Che ve Sovyetler Birliği	80
Che ve Bürokrasi	82
Che ve Troçkizm	85
Che'den Sonra Küba	86
Küba; Krizdeki Devrim	90
Ekonomik Reformların Sonu Nereye Varır?	97
Küba'yı Farklı Kılan Faktörler Nelerdir?	100
Küçük Ülke	101
Sürekli ve Büyük Enternasyonalist Dayanışma	102
Eğitilmiş İnsanlar Ülkesi Olmak ve Sağlık Sektörü	102
Komünist Partisinden Neden Burjuvazi Çıkamaz?	104
Ambargonun Olumlu Etkisi De Var!	107
Ulusal Kültür	109
Che, Yaşamayan ve Ölmeyen	111
Yeni İnsanın Peşinde... ..	114
Sonuç	117
Bir Hayat Tarzı Olarak Che	120
Ek 1 - "Yeni İnsan"ı Arıyordu Che... ..	127
Ek 2 - "Sosyalist Realizm Gericiliktir" Demişti Che	130
Kaynakça	132

YAZAR HAKKINDA

Engin ERKİNER 1950’de doğdu. ODTÜ’yü bitirdikten sonra aynı üniversitede yüksek lisans yaptı.

1971’de Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu’nun yayın organı İleri’nin 6. ve son sayısının yazı işleri sorumluluğunu üstlendi. Bir süre cezaevinde kaldı, 1980 sonunda ülke dışına çıktı. Almanya’da 26 yıl Yazın Dergisi’nin genel yayın yönetmenliğini yaptı. 2006’da Frankfurt’taki Goethe Üniversitesi Politik Bilim Bölümü’nü bitirdi. Elinizdeki kitapla birlikte birisi Almanca 18 kitabı yayımlanmıştır. Birkaç tanesi şöyle sıralanabilir:

- Avrupa Birliği ve Türkiye / Soldan Bir Bakış (Öteki Yayınevi, 1998, 1999)
- Alt Emperyalizm ve Türkiye (Pencere Yayınları, 2000)
- 1989 Berlin Duvarı (İmge Kitabevi, 2005)
- Yazın’dan Seçmeler (Ütopya Yayınları, 2005)
- 40 Yıl Sonra TDAS (Türkiye Devriminin Acil Sorunları) (TDAS Yayınları, 2015)
- Mülteciler Göçmenler (TDAS Yayınları, 2016)
- Geleceğe Dönüş (TDAS Yayınları, 2016)

GİRİŞ

“Che Guevara hakkında anlatılmadık ne kaldı?” diye sorulabilir. Che, sonuç olarak, gerilla savaşı komutanı olarak değerlendirilirse, soru haklıdır. Ne ki, Küba’da başlayan, Kongo’da süren ve Bolivya’da sona eren “emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı gerilla savaşı”, Che’nin iki önemli yönünden sadece bir tanesidir. Öteki yönü ise, sosyalizmde yeni insanın önemi ve nasıl geliştirilebileceği konusundaki görüşleri oluşturur.

1960’lı yıllarda reel sosyalizme karşı, sadece Çin Halk Cumhuriyeti ve Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan aydınlardan değil, özellikle Orta Avrupa’daki sosyalist ülkeler ile Küba’dan da eleştiriler yükselir. “İçerden” yapılan eleştiriler, seçenek politikalar önerdiklerinden ve bunları uygulamaya yöneldiklerinden, “dışarıdan” yapılanlardan daha somutturlar.

Che, 1960’lı yıllarda “Sovyet bloku” olarak da adlandırılan ve reel sosyalizmin ana gövdesini oluşturan ülkeleri “içerden” eleştirenlerden bir tanesidir. Che, eleştirmekle kalmamış, Küba’da Sanayi Bakanı ve Merkez Bankası Başkanı olduğu yıllarda görüşlerini uygulamaya da çalışmıştır.

Che’nin bir başka özelliği, SSCB’ye yönelik eleştirilerini dar bir çevreyle sınırlı tutmaması ve –o yıllarda olabildiği ölçüde– dünya kamuoyuna açık olarak yapmasıdır. Bu durum zamanın SSCB yönetimini ciddi olarak rahatsız eder. Küba’nın ABD’nin yakınındaki küçük ve ekonomik kaynakları kısıtlı bir ülke olarak artan oranda SSCB ile yakınlaşmak zorunda kalması, Che’nin hareket alanını kısıtlar.

Che, “ileriye doğru kaçmayı” hayat ilkesi haline getirmiştir denilebilir. Emperyalizme karşı silahlı mücadele, kapitalizmin yıkılması ve sosyalist yeni insanın geliştirilmesi kapsamında sürekli “ileriye doğru kaçır”.

Küba’da devrim yapılır ama Latin Amerika ülkelerine yayılamaz. Küba’da Che’nin yeni insanın geliştirilmesi yönündeki uygulamaları başarı kazanamaz ve Küba artan oranda SSCB ile yakınlaşır. Emperyalizme karşı gerilla savaşının başka bir önemli alanına, Kongo’ya gider; başarılı olamaz. Sonuçta, Boliv-

ya'da ileriye doğru kaçılan yol biter.

Che, reel sosyalizmi "içerden" eleştiren çağdaşları gibi önemli sorular sormuştur.

SSCB'nin 1991'de tarihe karışmasının ardından Che'nin reel sosyalizme yönelik eleştirileri yeniden güncelleşir. Che, tıpkı Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nden (DAC) Fritz Behrens gibi, reel sosyalizmin yıkılışını yaklaşık çeyrek yüzyıl öncesinden öngörmüştü. Che ve Behrens'in çıkış noktaları ve reel sosyalizmin değişmesi gereken yönleri üzerine görüşleri birbirinden farklı olmakla birlikte, vardıkları sonuç aynıydı: böyle devam edilirse, çöküş kaçınılmazdır.

Yazıda, Che'nin hayatı ve eserlerinin ardından Che ile ilgili büyük soru üzerinde durulacaktır: Fidel ve Raul Castro ile birlikte Küba devriminin üç önderinden birisi olan, Sanayi Bakanlığı ve Merkez Bankası Başkanlığı yapan, gerilla savaşı sırasında tanışıp evlendiği ikinci eşinden dört çocuğu olan, dünya çapında toplantılara katılan Che'yi her şeyi arkasında bırakarak Bolivya dağlarına götüren nedir? Sorunun cevabını toplumda ve kendinde yeni insanı oluşturma çabasında aramak gerekiyor. Bu çabanın 1960'lı yıllar gibi sömürgeciliğin çöktüğü, eski sömürgelerin bağımsızlıklarını kazandıkları ve sosyalizmin dünya çapında yükseldiği çerçeve içinde değerlendirilmesi gerekir.

Yeni insan ile ilgili başlığın ardından Küba devrimi ve 1960'lı yıllarla ilgili bir bölüm bulunuyor. Che'nin görüşleri ve dönemindeki işlevi ancak 1960'lı yılların ve sembolik bir yıl olan 1968'in dünya çapında yarattığı büyük hareketlenme bağlamında anlaşılabilir.

Che'nin klasik "devrime hazırlık" anlayışını değiştiren görüşleri gerilla savaşı bağlamında ele alınırken, Regis Debray'ın "devrimde devrim" başlığı altında savunduğu görüş üzerinde durulmayacaktır. Her iki görüş de temelinde Küba devriminin değerlendirilmesi ve Latin Amerika'ya yayılması hedefinden hareket etmekle birlikte, Che, gerilla savaşına dışardan bakın bir entelektüelden daha sağlam temellere oturan düşüncelere sahiptir.

Bu bölümde ek olarak, aynı dönemde yaygınlaşan halk savaşı söyleminin bir başka önemli ismi Mao'nun konuyla ilgili görüşleriyle Che'nin görüşleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar üzerinde durulacaktır.

Che'nin devrimci mücadele ve gerilla savaşı hakkındaki görüşlerinin Orta ve Güney Amerika ülkelerinden sonra en etkili olduğu ülke Türkiye'dir. 1970-71 yıllarında ortaya çıkan iki silahlı mücadele örgütü, THKO (Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu) ve THKP-C (Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi) Che'nin devrimci gerilla savaşıyla ilgili görüşlerinden büyük oranda etkilenmişlerdir. Mahir Çayan'ın Kesintisiz Devrim II-III adlı yazısında açık ifadesini bulan bu etkilenme, Türkiye koşullarının prizmasından geçerek kendisini gösterir. Mahir Çayan'ın özgün "Che yorumu" üzerinde de durulacaktır.

Yazının sonraki bölümü, devrimin yaygınlaşması amacıyla devrim ihracıdır. "İki üç daha fazla Vietnam" olarak da ifade edilen bu görüş, döneminin belirli bir emperyalizm, sosyalizm ve sömürge ülkeler dünyası anlayışına dayanmaktadır. Bu çerçevede Che'nin Kongo deneyimi üzerinde durulacaktır.

Daha sonraki bölümlerde Che'nin sosyalizmde ekonomik gelişme ve yeni insanın oluşumu hakkındaki görüşleri üzerinde durulacaktır. 1960'lı yıllarda sosyalist ülkelerde "Sosyalizmin geleceği nasıl olacak?" ve "Bundan sonra ne yapacağız?" tartışması yoğunlaşmıştı. Bu tartışmanın sembol isimleri Çekoslovakya'da Šik, Macaristan'da Kornai, DAC'de Behrens ve Küba'da Che'dir. Tartışanlar reel sosyalizmin 1989-1991'deki sona erişini yaklaşık 25 yıl öncesinden görebilmişlerdi. Bu tartışma üzerinde ayrıntılı olarak durulacaktır.

Sonraki bölümde Che'den sonra Küba'nın gelişmesi, sorunları ve farklılığı üzerinde durulacaktır. Che aslen Arjantinlidir ama ismi anılınca hemen Küba akla gelir. Küba'nın sosyalist bir ülke olarak ABD'nin yakınında yaşamayı sürdürmesinin Che'nin dünya çapında bir isim olmasına katkısı büyüktür. Ardından Che'nin yeni insanla ilgili çözüm arayışının 21. yüzyıl şartlarında değişen içeriği üzerinde durulacaktır. Toplumsal ve bireysel olarak yeni insanın oluşması ve gelişmesi süreci üze-

rinde önemle durulmadan Che anlatılamaz.

Son bölüm, Che'nin evrensel imajının oluşmasıyla ilgilidir. 20. yüzyılın ikinci yarısının en tanınmış kişiliği olarak bilinen Che, bu konuma nasıl ulaşmıştır?

HAYATI VE ESERLERİ

Che Guevara 14 Haziran 1928'de Rosario'da (Arjantin) doğdu. Küçük yaştan itibaren astım hastalığıyla birlikte büyüdü. Tıp eğitimi görmüş olmasına karşın, "orta sınıftan bir doktor" olarak yaşayamayacağına üniversiteyi bitirmeden karar vermişti. 1952'de bir arkadaşıyla birlikte Arjantin'den Meksika'ya kadar değişik ülkeleri kapsayan bir Güney Amerika gezisine çıktı. Geniş bir bölgede işçilerin ve özellikle köylülerin zor yaşam koşullarını gördü ve etkilendi (Che bu gezisini "The Motorcycle Diaries" (Motosiklet Anıları) kitabında anlatır).

1953'te yeni bir Güney ve Orta Amerika seyahatinde Guatemala'ya kadar gelir. Sonraki yıl bu ülkedeki reformcu Arbenz yönetiminin CIA'nın düzenlediği darbeye devrilmesini yaşar. Direniş için halka silah dağıtılması çabası sonuçsuz kalır ve Meksika'ya kaçmak zorunda kalır. Bu ülkede Kübalı devrimciler ve Fidel Castro ile karşılaşır. Onlarla birlikte Alberto Bayo'dan teorik ve pratik gerilla eğitimi alır. 1956 yılı sonunda Granma gemisiyle Kübalılarla birlikte Sierra Maestra'da gerilla savaşını başlatmak üzere adaya çıkar.

1959 yılı başına kadar süren iki yıllık savaşta Che gerilla komutanlığına kadar yükselir ve Fidel ve Raul'dan sonra "devrimin üçüncü adamı" olur. Che katıldığı bütün savaşlarda Günlük tutar. Küba'daki savaşı "Kubanisches Tagebuch" (Küba Günlüğü) kitabında anlatır.

1961'de Sanayi Bakanı olur. Küba ekonomisinin geniş oranda devletleştirilmesini planını uygular, toprak reformunu hayata geçirir. Küba ekonomisini sosyalist insanın oluşturulması doğrultusunda ve önceliği moral değerlere vererek geliştirmeye çalışır.

Che, sosyalist planlama ve sosyalist ekonomiyle ilgili görüşleri “Aufsätze zur Wirtschaftspolitik” (Ekonomi Yazıları) kitabında toplamıştır.

1965'te Kongo'ya, emperyalizme karşı savaşın Afrika'da da başlatılması için gider ama başarılı olamaz. Bu konudaki yazıları “The African Dream” (Afrika Rüyası) adlı kitabında toplamıştır.

Gerilla savaşının Latin Amerika'da başlatılmasına karar verir ve bu amaçla 1966'da Bolivya'ya gider. 8 Ekim 1967'de Bolivya ordusuyla çatışmanın ardından yaralı olarak yakalandıktan sonra, ertesi gün öldürülür. Che'nin öldürülmesi Bolivya ordusunun üst kesimi ile CIA arasında yapılan değerlendirmeden sonra gerçekleşir. Yaralı yakalanmış Che “baş belası”dır. Yargılanması durumunda dünya basını da mahkemede hazır bulunacak ve Che mahkemeyi ABD emperyalizmine karşı suçlama ve teşhir kürsüsü haline getirecektir.

Bolivya'da tuttuğu günlüğü daha sonra “Bolivya Günlüğü” adıyla yayınlanır.

Che'nin değişik ülkelerde ve toplantılarda yaptığı konuşmalar sınıflandırılarak değişik kitaplarda toplanmıştır. Yazılarının toplandığı kitapların sayısı yayınlanan dile göre değişmekle birlikte genellikle beş ya da altı tanedir. (Türkçede sekiz tanedir)

YENİ İNSAN

Yeni insanın gerekli olduğuna inanmanın ilk şartı mevcut olanın reddedilmesidir. Reddedilen insanla birlikte mevcut aile ve arkadaşlık ilişkileri, dini inancın ve geleneklerin de içinde bulunduğu hakim toplumsal değer yargıları; kısacası mevcut kültür birçok yönden reddedilir. İnsan her ne kadar pasif bir varlık olmasa bile büyük oranda bu kültürün ürünüdür ve kültür de hem mevcut üretim tarzı temelinde yükselir hem de onu etkiler. Bu nedenle mevcut insanın radikal olarak reddedilmesi, onun oluşmasını önemli oranda belirleyen toplumun da reddedilmesi anlamına gelir.

Yeni insan anlayışı yeni değildir, antik çağdan beri mevcuttur. Yeni insan sosyalizmle sınırlı da değildir, Naziler de yeni insanı istediklerini ve onu yaratacaklarını savunmuşlardır. Bu nedenle “yeni insan” belirlemesi kendi başına mevcut olanın reddedilmesinin ilerisinde anlam taşımaz. “Nasıl bir yeni insan?” sorusunun cevaplandırılması gerekir.

Yeni insan kendiliğinden oluşmaz, belirli politikalarla yaratılır. Buna bazen “toplum mühendisliği” de denilmektedir ama bu belirleme doğru değildir. Her toplum eğitimle, baskı ve teşvikle kendi insanını küçük yaştan başlayarak oluşturmaya çalışır. İlkokuldan başlayarak eğitimle toplumsal değerlerin – gerekirse baskı da kullanılarak- öğretilmesi ve içselleştirilmesinin sağlanması, insanın şekillendirilmesi demektir ve bu da aileden başlayan, daha sonra eğitim ve arkadaş çevresiyle süren sosyalizasyonun öteki adıdır.

Mustafa Kemal, Osmanlı insanından farklı bir insan tipi yaratmak istedi ve bu amaçla alfabeyi, giyim-kuşamı, eğitimi, cinsler arasındaki ilişkiyi, yasaları değiştirdi. Kurmay subay anlayışıyla yapılan reformlar değişik yönlerden eleştirilebilir ama yeni insan –ya da yeni nesiller- hedefi açıktır.

Recep Tayyip Erdoğan’ın “dindar bir nesil yetiştireceğiz” belirlemesi de yeni insanın oluşmasını hedefler. Bu amaçla başta eğitim olmak üzere önemli değişiklikler yapılmıştır ve yapılmaktadır.

PKK’nin de kendi amaçları doğrultusunda yeni insanın yetiştirilmesine önem verdiği söylenebilir. Bu projede farklı olan, yeni insanın belirli bir yaşa gelmesinin (14-16) ardından ya da daha yüksek yaşlarda Kürt toplumundan ayrı bir bölgede –Bekaa ve Kandil- yetiştirilmesidir. Bu yeni insanın toplumdaki karşılığı yok denilemese bile zayıftır.

Sosyalizm de yeni insanı hedeflemiş ve bunun yolunu da çizmiştir: İnsanın içinde yaşadığı şartların ürünü olduğundan hareketle insanın değişmesi ve yeni insanın oluşması, üretim araçlarında özel mülkiyetin kaldırılmasına bağlanmıştır. Sosyalist devrim sonrasındaki süreçte aradan belirli bir zaman geçtikten sonra yeni şartlar, yeni insanın ortaya çıkmasını ge-

tirecektir.

1960'lı yıllarda Ekim Devrimi'nin üzerinden 40 yıldan fazla zaman geçtikten sonra SSCB'yi de gören Che'nin bu konudaki önemli saptaması, sürecin böyle işlemediğidir. Şartlar değişince insan da değişmektedir ama bu değişim istenilen yönde ve oranda olmayabilmektedir. Bu çok önemli bir belirlemedir.

Sosyalizmin amaçladığı yeni insan önemli eksiklerle gerçekleşiyorsa, buradan çıkacak sonuç sosyalist toplumda önemli eksikliklerin bulunduğudur. Che, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşayan ve reel sosyalizmi eleştirenlerin aksine insandan yola çıkarak bu sonuca ulaşmıştır. Sosyalist ülkelerde –özellikle devrimden 45 yıl sonraki SSCB'de- ortaya çıkan insan, amaçlanan sosyalist insan değildir.

Yeni insan sadece toplumsal değil aynı zamanda bireysel bir projedir. Birey içinde yaşadığı toplumu önemli oranda değiştirmeyi başaramasa bile, birey olarak bu yönde önemli adımlar atabilir. Birey olarak ya da dar bir çevreyle birlikte yeni insanın oluşumunda ne kadar ileriye gidilirse gidilsin, toplumsal değişme aynı oranda olmadığı için gelişme eksik kalacaktır.

Toplumsal içinde ondan daha fazla olmak ya da insan olarak onun düzeyinin epeyce üzerine çıkmak oldukça zordur. İnsanın değişmesi toplumdan uzakta daha kolay gerçekleşir ama ardından da toplumla ciddi bir uyum sorunu ortaya çıkar.

Mevcut insanı reddeden Nietzsche'nin “Zerdüş Böyle Diyordu” kitabındaki Zerdüş uzun zaman dağlarda yalnız yaşar ve insanlar arasına döndüğünde kendini anlatmakta zorlanır, onu dinlemezler. Bu nedenle “Bu kulaklara göre bir ağız değilim ben” der.

Che'yi sahip olduğu her şeyi geride bırakarak, sadece yaşadıklarının kendisine kattıklarıyla birlikte başka dağlara götüren güç de bu olsa gerektir: yeni insanın kendisindeki oluşumunu ileriye götürmek için başka yerlerdeki –önce Kongo, sonra Bolivya- toplumları değiştirmek çabası... Başka bir ifadeyle yeni insanın oluşumunu ve bunun için gerekli görülen ABD emperyalizmi ve yerli işbirlikçilerine karşı savaşı daha geniş bir alan-

da yürütmek çabasıdır gündemde olan... “İki üç daha fazla Viet nam” belirlemesi bunun kısaltılmış ifadesidir.

İstedığı gibi yaşamak, amaçlarına ulaşmak, kendinde ve çevresinde yeni insanı geliştirmek isteğinin dışında hangi güç Che’yi yaşamış olduğu tarihin ona getirmiş olduklarına arkasını dönerek başka ülkelere, başka dağlara ve savaşlara götürebilirdi?

Tıp eğitimi görüp doktor olmuştu ve rahat bir hayat sürebilirdi. Bunu reddederken yaşadığı toplumu da reddediyordu.

Güney Amerika’yı dolaşırken gördüğü sefalet içinde yaşayan halka doktor olarak da hizmet edebilirdi; köklü değişikliklerden yana olduğu için istemedi. Granma gemisiyle Küba’ya gidip silahlı mücadele başlatmayı hedefleyen gruba katıldı; iki yıl sonra Fidel ve Raul ile birlikte devrimin önde gelen üç ismin-den birisi olacaktı. Devrimin sosyalist devrime dönüşmesinde Raul ile birlikte özellikle etkili oldu.

Küba ABD’nin yakınındaki küçük bir ülkeydi ve devrimin yaşayabilmesi bile büyük başarıydı. Devrime katkıları 1959’dan sonra da sürdü ama istediklerini yapabileceğini düşünmüyordu. Küba dünya çapında farklı bir sosyalizmi zorlayabilmek için çok küçüktü ve SSCB desteğine de muhtaçtı. Başka bir sosyalizm ve reel sosyalizmde mevcut olandan farklı bir insan ancak devrim yayılırsa gerçekleşebilirdi.

Che, devrimin kadrosuyla özellikle SSCB konusunda anlaşmazlık yaşamış olabilir ama buradan hareketle dışlanması söz konusu olamazdı. Che sadece Küba’da değil dünya çapında dışlanamayacak kadar tanınmış bir isimdi.

Che’nin Küba vatandaşlığından ayrılma, üst düzeydeki sorumluluklarını ve ailesini bırakarak başka ülkelerin dağlarına gitmek kararını vermesinde 1960’lı yıllardaki dünya şartlarının da önemli etkisi vardır. İngiltere ve Fransa’nın açık arayla birkaç yüzyıldan beri hakim oldukları sömürgecilik sistemi çöküyordu. Vietnam savaşının yanı sıra çok sayıda ülkede ulusal kurtuluş savaşları yükseliyordu. ABD’nin gücü –müttefikleriyle birlikte- bu çöküşü önleyemiyor, bağımsızlıklarını kazanan eski sö-

mürge ülkelerde sosyalizm yanlısı iktidarlar işbaşına geliyordu. Küba devrimiyle de birlikte düşünüldüğünde dünyanın önemli değişimlerin eşiğinde olduğuna inanmamak için neden yoktu denilebilir.

Che bu değişimin önemli bir yerinde bulunmak istedi ve Küba'yı da bunun için yeterli bulmadı. Giderken dönmeyeceğini biliyordu ve bu nedenle eşine "İstersen hoşlandığın bir erkeği kahve içmeye çağırabilirsin" der.

Che için yapılan "dava adamı" belirlemesi açıklayıcı değildir. Fidel, Raul ve devrimin diğer önde gelenleri "dava adamı" değil miydi? Che, Küba'da kalarak ve devrimin daha güçlü olmasına katkı yaparak da "dava adamı" olabilirdi. Planlarını gerçekleştirmek için daha serbest olmalıydı ve Küba O'na yetmedi.

Zerdüşt Böyle Diyordu'nun 30. sayfasında yazıldığı gibi: "Yeni kıymetler yaratmak –aslanın bile henüz harcı değil bu: ama yeni bir yaratma için kendine özgürlük yaratmak,- buna yeter işte gücü aslanın."

Che birey olarak güçlü bir insandır. Bu güçlülük sosyalizme yönelik mücadele içinde genellikle görülmez. "Ya istediğim gibi yaşamam ya da yaşamam" ancak birey yanı güçlü olanın sahip olabileceği bir hayat anlayışıdır. Che, sonraki bölümlerde de açıklanacağı gibi, insan iradesine büyük önem verir, devrim ve sosyalizmin önemli sorunlarının çözülmesinde "objektif şartlar" kadar iradeyi de öne çıkarırdı. Küba'da devrim gibi inanılması zor bir başarının önde gelen isimlerinden birisi olan Che bu başarıyı reddetmedi ama onun sınırları içinde kalmayı da kabul etmedi. Che devrimin önder kadrosuyla açık sürtüşmeye girmede; onların devrimin yaşatılmasında taşıdığı ağır sorumluluğu biliyordu ama dünyanın başka dağları da O'nu bekliyordu.

Yeni insanın bireylerde gelişmesi farklı özellikler taşır, bazılarında bu insan sürekli yeni özellikler kazanarak gelişir. Sürekli kendini aşma çabası yeni insanın önemli bir özelliğidir. Yeni insanın hakim olmadığı, henüz gelişme halinde olduğu bir toplumda bireyde yeni insanın oluşma süreci bitmez. Sürekli kendini aşmaya yönelmeyen birey bir süre sonra yeniliğini de kaybeder. O, içinde yaşadığı toplumu şartlara göre değişen